

VANHUS- JA VAMMAISNEUVOSTO

Aika: 5.4.2022 klo 15.00 - 16:55

Paikka: Valtuustosalii Otava ja Teams

Paikalla: puheenjohtaja Heleena Talala, Eläkeliiton Pudasjärven yhdistys ry
Esko Ahonen, Pudasjärven Senioriopettajat ry
Jukka Vähkyrä, Pudasjärven Eläkeläiset ry
Arja Panuma, Pudasjärven Kehitysvammaisten Tuki ry (klo 15:16 alkaen)
Marja-Leena Koivukangas, Pudasjärven kuuloyhdistys ry
Terttu Salmi, Pudasjärven Invalidit ry (Teams)
Ritva Peltola, Pudasjärven Diabetesyhdistys ry
Helinä Koski, Pudasjärven reumayhdistys ry
Vesa Holmström, Pudasjärven Sotaveteraani ry
Lilja Kettunen, palveluohjaaja, Oulunkaaren kuntayhtymän asiantuntijaedustaja (Teams)
Mari Laakkonen, ikäihmisten palveluohjaaja, Oulunkaaren kuntayhtymän asiantuntijaedustaja (Teams)
Marko Väyrynen, diakoniaviranhaltija Pudasjärven seurakunnan edustaja
Marja Lantto, kaupunginhallituksen edustaja (klo 16:15 alkaen Teams)
Sinikka Mosorin, palvelusuunnittelija, sihteeri

Vierailijat: Anni-Inkeri Törmänen, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuutettu
Mirka Väyrynen, hyvinvointivaliokunnan puheenjohtaja (Teams)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.00.

2. Todetaan kokouksen osallistujat

Todettiin kokouksen osallistujat.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuutettu Anni-Inkeri Törmänen ja hyvinvointivaliokunnan puheenjohtaja Mirka Väyrynen vieraina

Anni-Inkeri Törmänen kertoi uuden hyvinvointialueen aluevaltuuston aloittaneen noin kuukausi sitten. Keskeisin tavoite on perussairaanhoidon kehittäminen, jonka kautta on mahdollisuus vähentää kalliimman erikoissairaanhoidon kuluja.

Palveluverkon laajuus on monen huolenaiheena. Pudasjärvi kuuluu valmiiksi harvan palveluverkon piiriin. Koska toiminnassa painotetaan lähipalveluita, niin Pudasjärvellä pitäisi säilyä palvelut aika lailla pitkien välimatkojen vuoksi. Tarkoitus on resursoida palveluja palvelutarpeen mukaan ja se on Pudasjärven etu.

Henkilökunta siirtyy liikkeenluovutuksen yhteydessä vanhoina työntekijöinä hyvinvointialueen palvelukseen. Tehtävänkuvia voidaan tarkastella. Kiinteistöihin liittyvät asiat ovat valmistelussa. Talous- ja henkilöstöhallinto siirtyy Monetra Oy:lle. Tietotekniikka hoidetaan monitoimija-mallilla. Asiakas- ja potilastietojärjestelmät siirtyvät Esko-tietojärjestelmään. Ateria- ja puhtaanapitopalvelut yhtiötetään siten, että kunnat ja hyvinvointialue omistavat inhouse-yhtiön yhdessä.

Oulunkaaren alueelle tulee oma alueneuvottelukunta. Pudasjärveltä edustajaksi tulee Katri Virtanen, varalla Jorma Kouva. Vanhus- ja vammaisneuvostoihin sekä nuorisovaltuustoon on tulossa pyyntö nimetä edustajat Pudasjärveltä.

Anni-Inkeri toimii aluehallituksessa varajäsenenä sekä jäsenenä Yhdyspintalautakunnassa. Yhdyspintalautakunnan tehtäviä ovat:

- Alueen asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista huolehtiminen
- Kuntien hyvinvointityön ja sivistystoimen yhteistoiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen
- Yritysten ja yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen
- Sote- ja pelastuspalveluihin liittyville järjestöille avustukset

Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenet olivat etukäteen valmistelleet kysymyksiä ja käytiin niistä keskustelua.

Miten varmistetaan jatkossa kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyö? Hyvinvointialue ei pysty tuottamaan yksin hyvinvointia, joten on tärkeää tehdä yhteistyötä kuntien, asukkaiden ja järjestöjen kanssa. Juuri tätä varten on yhdyspintalautakunta.

Pudasjärvellä 65 vuotta on asetettu ikäraja, jonka jälkeen siirrytään vanhuspalveluihin, vaikka moni ei oikeasti lähellekään tarvitse vanhuspalveluita. Mielenterveyspalveluissa ihmiset jäävät tässä kohden tyhjään päälle. He putoavat aikuisiän sosiaalipuolelta vaikka he toimintakykynsä puolesta voisivat vielä tarvita palveluita. Tätä on onneksi vähän saatu karsittua, mutta haastetta tässä edelleen on. Ei pitäisi olla meidän ja teidän asiakkaita vaan meidän kaikkien yhteisiä. Moni yli 65-vuotias on myös työelämässä eikä tarvitse vielä ikäihmisten palveluita, mutta jos ei ole työelämässä, jää helposti pois terveydenhuollon terveystarkastuksista, koska näitä aletaan tekemään vasta 75-vuotiaille.

Hirsikampuksen keittiöllä ei ole riittävästi säilytystilaa burlodge-ruokavaunujen säilyttämiseen. Mikäli omalla keittiöllä ei pystytä tuottamaan jotain, niin täytyy selvittää ostopalvelujen mahdollisuus.

Veteraanit ovat erityisryhmä vanhusten joukossa. Toivottavasti heidän palveluitaan ei heikennetä uudistusten tiimellyksessä.

Geriatrit on tähän saakka ollut erikoissairaanhoidon puolella. Nyt on ajettu eteenpäin asiaa niin, että geriatrian osaamiskeskus kuuluisi organisatorisesti ikäihmisten toimialueeseen yhdessä perustason palveluiden kanssa.

Hyvinvointivaliokunnan puheenjohtaja Mirka Väyrynen oli saanut viestin, että vanhus- ja vammaisneuvosto on esittänyt toiveena ikäihmisten ohjelmaa hyvinvointikertomuksen osaksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 kannustaa mahdollisimman toimintakykyisen ikääntymisen turvaamiseen sekä taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi palvelujärjestelmän rakentamiseen. Ikäohjelman 2030 keskeisinä vaikuttavuustavoitteina on muun muassa suunnata ennaltaehkäiseviä ja toimintakykyä parantavia toimia iäkkäälle väestölle ja riskiryhmille, pidentää ikääntyvien työikäisten toimintakykyä ja työuria, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä lisätä ja mahdollistaa vapaaehtoistyötä. Vapaaehtoistyö on äärimmäisen tärkeää, työurien pidentäminen entisestään ei kuulosta kovin houkuttelevalta. Toivottavasti ei ole tarkoitus osittain korvata vapaaehtoistyöllä henkilökuntaa, totesi Väyrynen.

Hyvinvointiohjelman oheen haluttaisiin valmistella Pudasjärven oma ikäohjelma. Haluttaisiin linjata hyvinvointiin liittyviä asioita, joilla on merkittävä ennaltaehkäisevä rooli. Osallistaminen ja kuuleminen ovat keskeisiä käytännön asioita.

Hyvinvointivaliokunnan puheenjohtaja Mirka Väyrynen esitti, että voitaisiin perustaa työryhmä, joka valmistelee yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden kanssa ja hyvinvointivaliokunnan ohjauksessa ikäohjelmaa osaksi päivitettävää hyvinvointiohjelmaa.

Oulunkaaren kuntayhtymästä Lilja Kettunen kertoi tämän hetken ikäihmisten kotihoidon palveluiden tilanteesta. Kotihoidon asiakkaita on yhteensä 232 tällä hetkellä. Kotihoidon tarve on kasvavaa ja resurssit ovat tiukoilla. Asumispalveluissa ei ole jonoja. Omaishoitajia tällä hetkellä 79. Yksi vapaaehtoinen perhehoitaja, toinen kouluttautumassa, kolmas tulossa toukokuussa. Vuorohoitoyksikössä 4 hoitopaikkaa omaishoidettaville. Tällä palvelulla on pystytty antamaan omaishoitajille tarvittavat lakisääteiset vapaat. Yläkartanosta löytyy yksi kriisipaikka äkillisiin tilanteisiin. Vuokrattu yksi tilapäinen asunto väliaikaiseen kuntoutukseen palvelutarpeiden kartoittamiseksi. Etäkotihoito on tulossa kevään aikana. Etäpalvelu ei vähennä kenenkään palveluja. Tukiasumista tulisi lisätä.

5. Asumisen politiikan kysely / vanhus- ja vammaisneuvoston kannanotto

Yhteisövaliokunta on 19.01.2022 §2 pyytänyt mm. vanhus- ja vammaisneuvostoa nostamaan kolme tärkeintä asiaa asumisen politiikan laajaan kyselyyn. Aineisto on lähetetty jäsenistölle etukäteen tutustuttavaksi.

Aineisto koettiin liian laajaksi ja asian hahmottaminen vaikeaksi ilman erillistä esittelyä. Vanhus- ja vammaisneuvosto haluaa ottaa kantaa jatkossakin, mutta laajojen asiakirjojen sijaan toivotaan asian esittelyä tiivistetysti.

Ikäihmisten kotona pitkään asumisen tueksi tarvitaan

- rinnalla kulkijaa (tässä järjestötoimijoilla mahdollisuus yhteistyöhön)
- sosiaalista vuorovaikutusta mieluummin kasvokkain, mutta myös puhelimella tai etäyhteyksilaitteen kautta
- viihtyisyyttä
- kohtaamisen paikkoja eri kokoisilla kokoonpanoilla
- asumismuotoja, jotka lisäävät turvallisuuden tunnetta mm. yhteisöasumisen kautta
- korjausrakentamisen ohjeistamista ja avustuksia korjaustoimenpiteisiin
- välimuotoisia asumispalveluja
- esteettömiä asuntoja
- tarpeeksi väljää asumismahdollisuutta esim. pariskunnille

Ikäinstituutin sivulta löytyy paljon erilaisia esimerkkejä asumisen eri muotoihin. Nämä ovat hyvin laajoja asioita, joilla on ennaltaehkäisevää merkitystä mahdollisimman pitkään kotona asumiseen ja sitä kautta ikäihmisten hyvinvointiin.

Vanhus- ja vammaisneuvoston kannanotto:

Vanhus- ja vammaisneuvosto toivoo ikäihmisille suunnattua seminaaria, jossa kerrotaan mm. korjausrakentamisesta ja avustusten hakemisesta. Seminaarin

aiheiden tulisi liittyä siihen, millä keinoilla itse voisi vaikuttaa ennakoivasti mahdollisimman pitkään kotona asumista.

6. Yhdistysten maksuttomien tilojen selvitys valmistelussa

Palvelusuunnittelija Sinikka Mosorin antaa vanhus- ja vammaisneuvostolle tilannekatsauksen valmistelussa olevasta yhdistysten maksuttomista tiloista Kurenalle.

Vanhus- ja vammaisneuvoston kannanotto:

Vanhus- ja vammaisneuvosto toteaa nyt suunnitteilla olevien maksuttomien, kaupungin omien tilojen olevan liian kaukana ikäihmisten asuinrakennuksista. Toivotaan edelleen, että Oulunkaaren kuntayhtymällä vuokralla olevan vanhusten palvelukeskuksen maksuttomat kokoontumistilat saataisiin takaisin yhdistysten käyttöön. Tähän liittyviä käytännönjärjestelyjä selvitetään ja niistä syntyvät kustannukset esitetään yhteisövaliokunnalle yhdistysten tilaselvityksen yhteydessä.

7. Muut mahdolliset asiat

Pudasjärven kaupungin Pudasjärvi-aiheeseen neulekilpailun tuomaristoon haluttaisiin yksi edustaja vanhus- ja vammaisneuvostosta. Tuomaristo valitsee 2.9.2022 palautetuista (palautusaika 15.-31.8.2022) kilpailutoista 10 loppukilpailuun. Yleisö äänestää voittajan. Kilpailuun voi tutustua tarkemmin osoitteessa <https://www.pudasjarvi.fi/kaikille-avoin-pudasjarvi-neulekilpailu/>.

Vanhus- ja vammaisneuvoston edustajaksi valittiin Helinä Koski.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16:55.

Pudasjärvellä 6.4.2022

Heleena Talala
puheenjohtaja

Sinikka Mosorin
sihteeri